

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ κ.κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ
ΕΙΣ ΤΟ Δ' ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΝ:

*«**Ηπειρος: Προσέγγιση στα θρησκευτικά Μνημεία και τον Πολιτισμό της - Νέοι Δρόμοι στους μοναδικούς Προσκυνηματικούς Προορισμούς της**».*

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Άρτης κ. Καλλίνικε,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Δωδώνης κ. Χρυσόστομε,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Νικοπόλεως και Πρεβέζης κ. Χρυσόστομε,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ιωαννίνων κ. Μάξιμε,

Σεβασμιώτατοι και Θεοφιλέστατοι Άγιοι Αρχιερείς,

Σεβαστοί Πατέρες,

Αξιότιμε κ. Περιφερειάρχα Ηπείρου κ. Αλέξανδρε Καχριμάνη

Εντιμότατοι Άρχοντες του Τόπου, Βουλευτές και Δήμαρχοι της Ηπείρου

Ελλογιμώτατοι κύριοι καθηγηταί,

Εκπρόσωποι των Τουριστικών Φορέων της περιοχής

Αξιότιμοι Κυρίες και Κύριοι Σύεδροι,

Η ευγενική πρόσκλησή σας να παρευρεθώ στο Δ' Πανελλήνιο Συνέδριο Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, με θέμα *«**Ηπειρος: Προσέγγιση στα θρησκευτικά Μνημεία και τον Πολιτισμό της - Νέοι Δρόμοι στους μοναδικούς Προσκυνηματικούς Προορισμούς της**»*, που διοργανώνεται στην Άρτα από την Ι. Μητρόπολη Άρτη, την Περιφέρεια της Ηπείρου, τις γειτονικές Ι. Μητροπόλεις Ιωαννίνων και Νικοπόλεως και Πρεβέζης, με τις Ευλογίες της Ι. Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, υπό την Αιγίδα του Υπουργείου Τουρισμού και την συν-ευθύνη του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, περιποιεί ιδιαίτερη τιμή και μου προκαλεί μεγάλη χαρά, καθ' όσον παρέχει τη δυνατότητα, μόλις ένα χρόνο (Νοέμβριος 2018) μετά το επιτυχές Γ '

Πανελλήνιο Συνέδριο Προσκυνηματικών Περιηγήσεων στον Πύργο της Ηλείας να αναφερθώ και πάλι στο τόσο σπουδαίο θέμα που είναι η ανάπτυξη του λεγόμενου Θρησκευτικού Τουρισμού, ή, όπως εμείς προτιμούμε να ονομάζουμε, των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων. Οι Προσκυνηματικές Περιηγήσεις, ο ιδιαίτερος αυτός τύπος και μορφή εναλλακτικού Τουρισμού, καλείται να γίνει αντικείμενο μελέτης και συζήτησης των ειδικών περί τα του Τουρισμού-Πολιτισμού στις εργασίες του νέου αυτού Δ' Συνεδρίου. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι για πρώτη φορά επιχειρείται στο Συνέδριο αυτό μία νέα μορφή Συνεδρίου, αυτή των επί τόπου προσκυνηματικών επισκέψεων και διαδρομών, όπως σήμερα το πρωί έγινε στην Ι. Μητρόπολη Νικοπόλεως και Πρεβέζης, στα Ιωάννινα αύριο και σήμερα και την Κυριακή στην επίσης Ιστορική Άρτα

Επιτρέψτε μου να Σας καλωσορίσουμε στην Ήπειρο, στην άπειρο χώρα, στον τόπο των μεγάλων ευεργετών και του διαφωτισμού. Όσο ξερό και άγονο είναι το έδαφος της Ηπείρου τόσο πλούσιο φύτρωσε και ευτυχώς εξακολουθεί να φυτρώνει, το δέντρο της ευεργεσίας, του αλτρουισμού και της αλληλεγγύης.

Οι Ηπειρώτες ευεργέτες είναι οι μεγαλύτεροι ευεργέτες του έθνους κι αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε. Οι πλούσιες δωρεές τους σε δύσκολους καιρούς υπήρξαν καταλυτικές για τη μόρφωση, τον πολιτισμό, τη διαπαιδαγώγηση, την απελευθέρωση της Ελλάδας και την κοινωνικοοικονομική της ανόρθωση.

Αυτή η άγονη, η άγρια και ορεινή χώρα, που εμοιάζε ατέλειωτη για τους νοτιοελλαδίτες θαλασσινούς, που περιδιάβαιναν το Ιόνιο και την αποκαλούσαν Άπειρο (Ήπειρο, στην αττική διάλεκτο), απασχόλησε ιδιαίτερα τους ιστορικούς, παλαιούς αλλά και νεώτερους. Και αυτό γιατί η Ήπειρος, έχει μία μαγεία, ασκεί μία ανεπαίσθητη έλξη με τον όγκο των βουνών της, την ομορφιά, την απόκοσμη, πολλές φορές, ησυχία της, αλλά προπάντων με την Ιστορία της.

Οι Ηπειρώτες, από τους απλούς Αθηναίους φουρναραίους και τους ξενιτεμένους εστιάτορες στην Αστόρια της Νέας Υόρκης, μέχρι τους διαπρεπείς ευεργέτες που διαχρονικά προσέφεραν τεράστιες αξίες, οικήματα, ιδρύματα πνευματικό και οικονομικό πλούτο στη χώρα μας -όπου και αν κοιτάξεις στην Αθήνα, στα βαλκάνια, στην Ευρώπη, θα βρεις ένα αρχοντικό οίκημα χαρισμένο στο μέλλον από ξακουστούς ευεργέτες- ήταν και είναι άνθρωποι πολύ δοτικοί και συνεισέφεραν ουσιωδώς σε αυτό που εννοούμε -όταν το εννοούμε- παράδοση

Σας καλωσορίζουμε στην Ήπειρο, το σταυροδρόμι των πολιτισμών και σήμερα το σταυροδρόμι των δύο μεγάλων διεθνών οδικών αξόνων της Χώρας μας. Την Ήπειρο της απαράμιλλης ομορφιάς της φύσης της, αλλά και ενός τόπου με άξιους ανθρώπους. Ανθρώπους του πνεύματος και της τέχνης αλλά και της παραγωγής και του μόχθου, της αξιοπρέπειας και της περηφάνιας, της εξωστρέφειας και της δημιουργικότητας. Στον τόπο όπου η παράδοση συναντά το σήμερα δημιουργώντας έναν μοναδικό και ξεχωριστό συνδυασμό σε πολλούς τομείς της ζωής, της επιστήμης, της τέχνης, του εμπορίου, του πολιτισμού και του τουρισμού.

Σε ό,τι αφορά στο παρόν Συνέδριο, είναι σημαντικό το γεγονός όταν μία πρωτοβουλία δεν παραμένει στο αρχικό της στάδιο αλλά συνεχίζει να πραγματοποιεί επιτυχώς τις αρχικές της προθέσεις. Να μελετά και να προωθεί την ιδέα των προσκυνηματικών περιηγήσεων. Ενθουμούμαστε το ξεκίνημα με το Α' Πανελλήνιο Συνέδριο το 2009 που έγινε στην Ζάκυνθο με πρωτοβουλία του τότε Ποιμενάρχου της και σήμερα Προέδρου του Συνοδικού Γραφείου επί των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων Μητροπολίτου Δωδώνης κ. Χρυσοστόμου.

Σήμερα βρισκόμαστε για τέταρτη φορά συγκεντρωμένοι εδώ, στον ευλογημένο τόπο της ηπειρωτικής γης, για να εμβαθύνουμε στην ουσία αυτής της θεάρεστης πρωτοβουλίας. Στοχεύουμε σε μία διαφορετική προσέγγιση και επιδιώκουμε άλλους στόχους.

Είναι γνωστό ότι ένα ταξίδι για προσκυνηματικούς λόγους διαφέρει από άλλες συνήθειες μετακινήσεις: εμπορικές, οικονομικές, επιστημονικές κ.α. Το Προσκύνημα όμως έχει για προορισμό ένα τόπο με θρησκευτική σημασία. Ένα σημείο γης που μπορεί να σε απογειώσει, να σε φέρει δηλαδή σε επαφή με μία άλλη πραγματικότητα, που δεν περιορίζεται σ' αυτά που σου προσφέρουν οι πέντε αισθήσεις σου. Είναι ένας τόπος ο οποίος και όταν τον φθάσεις ως προορισμό σε παραπέμπει κάπου αλλού.

Και ακριβώς, αυτό είναι που επιδιώκει ο «προσκυνητής» όταν επισκέπτεται ιερά προσκυνήματα, εκκλησίες όπου υπάρχουν θαυματουργές εικόνες και άγια λείψανα, μοναστήρια και ησυχαστήρια, αγιάσματα, τόπους που συγκεντρώνουν θρησκευτικές μνήμες, μικρά ξωκκλήσια που πανηγυρίζουν, πρόσωπα που η φήμη τους έχει ξεπεράσει την τοπική εμβέλεια και ελκύουν από παντού ανθρώπους που επιζητούν ανάπαυση σώματος και ψυχής. Είναι αναγκαίο να μη ξεχνάμε τον σκοπό για τον οποίο ξεκινούν οι άνθρωποι σ' αυτές τις περιόδους.

Ο σκοπός αυτός, συνειδητά η ασυνείδητα, περιλαμβάνει τις περισσότερες φορές την υπέρβαση της καθημερινότητας, ψυχική ανάταση και κατάνυξη, συνάντηση με μίαν άλλη πραγματικότητα, προσδοκία παρακλήσεως, αναζήτηση του προσωπικού και σε περιπτώσεις ομαδικού-μαζικού τουρισμού. Εκεί είναι δυνατόν να απολαύσουν πνευματική θεραπεία, ν' αναγεννηθούν σωματικά και ψυχικά, ν' αποκτήσουν ψυχοσωματική ευεξία και δύναμη για ν' αντιμετωπίσουν ευθύνες και δυσκολίες για όταν επιστρέψουν.

Οι προσκυνητές μπαίνουν σε νέες περιπέτειες προσπαθώντας να πορευτούν σε δρόμους θεραπευτικούς για να θεραπεύσουν βαθιές ανθρώπινες ανάγκες τους. Η στάση σεβασμού με την οποία πλησιάζουν τόπους και πρόσωπα κάνει να αναδυθούν με ένα καινούριο εντελώς νόημα. «Κοινοί τόποι» που γίνονται ξεχωριστοί. Όχι μόνο γιατί εγώ τους είδα και τους ξεχώρισα. Κι αυτό μπορεί να συμβεί. Αλλά γιατί άλλοι πριν από εμένα έζησαν σ' αυτούς και τους ξεχώρισε η παρουσία τους. Τόποι που γαληνεύει η ψυχή μας όταν τους πλησιάσουμε. Η ανθρώπινη παρουσία δέθηκε μαζί τους και αναδύεται. Είναι αυτό που μπορούμε να χαρακτηρίσουμε ως προσκυνηματικό πνεύμα και στάση προσκυνηματική.

Ακριβώς, λοιπόν, στην καλλιέργεια του προσκυνηματικού πνεύματος θα πρέπει να θεμελιωθεί κάθε προσπάθεια προετοιμασίας για την ανάληψη μιας «προσκυνηματικής περιήγησης». Οι τόποι που επισκέπτομαστε είναι ιεροί: *«...τα ίχνη αυτής της ιερότητας έρχεται να γνωρίσει ο άνθρωπος. Για τούτο έρχεται, οφείλει να έρχεται ως προσκυνητής. Να έρχεται, να συμπεριφέρεται και ν' απέρχεται ως προσκυνητής.»* (Κ.Ε. Τσιρόπουλος, *Ανάμεσα σε δύο αιώνες*, Αθήνα 2002, σ. 134).

Όλη η Ελλάδα είναι ένας απέραντος ναός, ένα αριστουργηματικό μουσείο, ένα φιλόξενο σπίτι, ένα υποβλητικό τοπίο. Στον τόπο αυτόν οι αισθήσεις ησυχάζουν, το πνεύμα ζωντανεύει, η καρδιά πάλλεται, η ψυχή αντικρύζει, ατενίζει ορά, θεωρεί. Από την Ελλάδα φαίνεται ο ουρανός, από την Ελλάδα φαίνεται η λυτρωτική παρουσία του Θεού στον κόσμο μας.

Η Ελλάδα μας φαίνεται ότι περνάει μία περίοδο βαθιάς παρακμής σε όλα τα επίπεδα. Σταδιακά απομακρύνεται από τον πολιτισμό, την αρχοντιά, τη λεβεντιά, το φιλότειμο, την γνήσια και ανυπόκριτη πίστη, την ομορφιάτην ελληνικότητα της. Οικονομικά καταρρέει, οικολογικά καταστρέφεται, θυμηθείτε τις καταστροφικές καλοκαιρινές πυρκαγιές και όχι μόνο, τεχνολογικά βεβηλώνεται, πνευματικά φτωχαίνει.

Η Πατρίδα μας, με την αγνή της θρησκευτικότητα που μαρτυρείται στα θρησκευτικά, ιστορικά, και πολιτιστικά μνημεία και δρώμενα, το μόνο που γνώριζε ήταν να ζει και να δημιουργεί, σήμερα όμως δεν αναπαράγεται. Δείχνει κουρασμένη. Αυτό βέβαια δεν συμβαίνει για πρώτη φορά. Υπήρχε ως χαρακτηριστικό της Ελληνικής Φυλής μέσα στην ιστορία, ικανό να την αποπροσανατολίσει και να την τραυματίσει, χαρακτηριστικό όμως ανίκανο να καταστρέψει τον πολιτισμό, τον πλούτο της δηλαδή και να την αφανίσει. Το πνεύμα της αποδεικνύεται πιο δυνατό από τα ελαττώματα των ανθρώπων της και η πίστη και ο πολιτισμός της πιο ανθεκτικά από τις ιστορικές υποχωρήσεις της.

Ο κρυμμένος πολιτισμικός-προσκυνηματικός- διαχρονικός πλούτος της με τα μοναδικά και ανεπανάληπτα δείγματα αυτού, αλλά και οι εκπρόσωποι τους, όλοι δηλαδή εμείς, τόσο με τα συνέδρια όπως το σημερινό, όσο και με όλες τις άλλες θεσμικές στοχευμένες κινήσεις της προβολής και της ανάδειξης αυτού του πλούτου συνυπάρχουμε και αγωνιζόμαστε για την μείωση και εξαφάνιση της σημερινής παρακμιακής παραφωνίας της.

Εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας για την πρόσκληση συμμετοχής μας αλλά και την ευαρέσκειά μας για την διοργάνωση και αυτού του Συνεδρίου, στο οποίο συμμετέχουν και αδελφοί Εκπρόσωποι και άλλων Ορθοδόξων Αδελφών Εκκλησιών, τους οποίους καλοσωρίζουμε και θερμά τους ευχαριστούμε για την παρουσία τους.

Ευχαριστίες στους φιλοξενούντες Σεβασμιωτάτους Αδελφούς, Μητροπολίτες Αρτης κ. Καλλίνικο, Νικοπόλεως και Πρεβέζης κ. Χρυσόστομο και Ιωαννίνων κ. Μάξιμο, και στους συνεργάτες τους οι οποίοι κοπίασαν για την πραγματοποίηση του Συνεδρίου. Ευχαριστίες στον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δωδώνης κ. Χρυσόστομο, Πρόεδρο του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της καθ' ημάς Εκκλησίας της Ελλάδος, τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Λευκάδος και Ιθάκης κ. Θεόφιλο, Αντιπρόεδρο, και στον άοκνο, σεμνό και πολύτιμο Ηπειρώτη στην καταγωγή εκ Μολυβδοσκεπάστου Ιωαννίνων Γραμματέα μας, τον Πανοσιολογιώτατο Αρχιμανδρίτη κ. Σπυρίδωνα Κατραμάδο, τον οποίο και ενέτειλα όπως αναγνώσει τον παρόντα Χαιρετισμό και εκπροσωπήσει την Ι. Αρχιεπισκοπή στο Συνέδριο. Ευχαριστίες στον Αξιότιμο κ. Περιφερειάρχη Ηπείρου και αγαπητό φίλο κ. Αλέξανδρο Καχριμάνη για την σπουδαία οικονομική αρωγή και κάλυψη της δαπάνης της διήμερης διαμονής των κ.κ. Συνέδρων, στον Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου και στα λοιπά μέλη αυτής, στους χορηγούς και ευεργέτες έτσι όπως υπάρχουν στην λίστα των προγραμμάτων μας αλλά και σε όλους τους συντελεστές στην επιτυχία του.

Ευχόμαστε επιτυχία στις εργασίες του Συνεδρίου και ελπίζουμε, όπως διά των εργασιών και του τριήμερου αυτού Συνεδρίου να επιτευχθεί η περαιτέρω ανάπτυξη των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων στη μοναδική για το απaráμιλλο κάλλος της, περιοχή της Ηπείρου καθώς και στο σύνολο των κατά τόπους Εκκλησιών της Πατρίδος μας